

Κείμενα
Γνώμης

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

Δεκέμβριος 2020

imegsevee.gr

Γνωμοδότηση ΓΣΕΒΕΕ

επί του Σχεδίου Νόμου
«Εθνικό Σύστημα
Επαγγελματικής
Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και
Διά Βίου Μάθησης και άλλες
διατάξεις»

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων

Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

Αριστοτέλους 46, 104 33 Αθήνα

Τηλ: 210 8846852, Φαξ: 210 884653

Email: info@imegsevee.gr

www.imegsevee.gr

Τίτλος: «Γνωμοδότηση της ΓΣΕΒΕΕ επί του Σχεδίου Νόμου «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και άλλες διατάξεις»

Τύπος δημοσίευσης: Κείμενα Γνώμης ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Χρονολογία δημοσίευσης: Δεκέμβριος 2020 Νο: 14/ 2020

Συγγραφέας: Παρασκευάς Λιντζέρης

Σχεδιασμός εξωφύλλου: The Birthdays Design

Σελιδοποίηση: Γιάννης Μισεντζής

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λιντζέρης Π. (2020), «Γνωμοδότηση της ΓΣΕΒΕΕ επί του Σχεδίου Νόμου «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και άλλες διατάξεις»», *Κείμενα Γνώμης ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ* 14/2020, Αθήνα: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, σσ. 16

Το παρόν Κείμενο Γνώμης εκπονήθηκε στο πλαίσιο έργου «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ» με κωδικό ΟΠΣ 5001290. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014–2020»

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πράξη: «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ, ΟΠΣ 5001290»

Γνωμοδότηση ΓΣΕΒΕΕ

επί του Σχεδίου Νόμου

«Εθνικό Σύστημα

Επαγγελματικής Εκπαίδευσης,

Κατάρτισης και Διά Βίου

Μάθησης και άλλες διατάξεις»

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- Ρυθμίσεις του ΣχΝ για τις οποίες η ΓΣΕΒΕΕ εκτιμά ότι κινούνται σε θετική κατεύθυνση
- Ρυθμίσεις του ΣχΝ για τις οποίες η ΓΣΕΒΕΕ εκτιμά ότι είναι ανεπαρκείς ή κινούνται σε αρνητική κατεύθυνση
- Αντί επιλόγου

Παρατηρήσεις και προτάσεις της ΓΣΕΒΕΕ επί του Σχεδίου Νόμου «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και άλλες διατάξεις»

Εισαγωγή

Η ΓΣΕΒΕΕ έχει καταθέσει πολλές φορές στο παρελθόν, αλλά και δημοσιεύσει πρόσφατα, κείμενα με τις προτάσεις της για τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης, εκπαίδευσης ενηλίκων και διά βίου μάθησης. Με το παρόν κείμενο εκφράζει την αρχική τοποθέτησή της για το Σχέδιο Νόμου «Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και άλλες διατάξεις» (υποβλήθηκε για δημόσια διαβούλευση στις 23/11/2020).

Η δομή και τα περιεχόμενα του ΣχΝ αντιστοιχούν στην πρόθεση να αυξηθεί ο ρόλος και η παρουσία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα, από τις μεταγυμνασιακές Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης μέχρι την μεταλυκειακή κατάρτιση των ΙΕΚ, έτσι ώστε η «προσαρμογή στις ανάγκες της αγοράς εργασίας» να επιτευχθεί με ανακατανομή της σχέσης γενικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης υπέρ της δεύτερης, δεδομένου ότι σήμερα οι 7 στους 10 απόφοιτους της υποχρεωτικής εκπαίδευσης επιλέγουν το Γενικό Λύκειο.

Το ΣχΝ δημιουργεί νέους χώρους και πεδία ιδιωτικής εκπαίδευσης - κατάρτισης (π.χ. διετείς Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης αμέσως μετά το Γυμνάσιο) και πιστοποίησης (δυνατότητα του ΕΟΠΠΕΠ να παραχωρεί την διαδικασία των εξετάσεων πιστοποίησης της μη τυπικής εκπαίδευσης π.χ. τις εκροές των σεμιναρίων των ΚΔΒΜ σε ιδιωτικούς φορείς που αδειοδοτεί).

Ρυθμίσεις του ΣχΝ για τις οποίες η ΓΣΕΒΕΕ εκτιμά ότι κινούνται σε θετική κατεύθυνση

- Καθιέρωση Εθνικού Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Δημιουργία κεντρικής και περιφερειακών δομών / Συμβουλίων.
- Κατάταξη της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΙΕΚ) στην τυπική (από την μη τυπική που ήταν μέχρι τώρα) εκπαίδευση. Πλέον, μόνο η συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση θεωρείται μη τυπική εκπαίδευση. Η αλλαγή αυτή δεν παράγει εκ πρώτης όψεως σημαντικές συνέπειες για τα ίδια τα εκπαιδευτικά υποσυστήματα, είναι κυρίως θέμα κατάταξης.
- Ενισχυμένος ρόλος και συμμετοχή των θεσμικών κοινωνικών εταίρων εθνικού επιπέδου σε συγκεκριμένα σημεία του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της διακυβέρνησης του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Δυνατότητα των αποφοίτων ΙΕΚ και Έτους Μαθητείας ΕΠΑΛ, μετά την λήψη του Διπλώματος (κατόπιν πιστοποίησης από τον ΕΟΠΠΕΠ) να παίρνουν μέρος σε κατατακτήριες εξετάσεις που διεξάγουν τα ΑΕΙ για την είσοδο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (ποσοστό επί του ετήσιου αριθμού των εισακτέων εκάστου τμήματος μέχρι 5%).
- Προσπάθεια επαν-εισαγωγής ορισμένων ποιοτικών διαστάσεων στη λειτουργία των Κέντρων Διά Βίου Μάθησης, όπως το ελάχιστο απαιτούμενο

επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό, η διασφάλιση ελάχιστων ποιοτικών προδιαγραφών στη υλοποίηση της θεωρητικής κατάρτισης, της πρακτικής άσκησης και της τηλεκατάρτισης, η ρύθμιση για πιστοποίηση του εκπαιδευτικού περιεχομένου των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, οι διαδικασίες τακτικού ελέγχου των ΚΔΒΜ από την αδειοδοτούσα αρχή (Γενική Γραμματεία ΕΕΔΒΜΝ).

Ρυθμίσεις του ΣχΝ για τις οποίες η ΓΣΕΒΕΕ εκτιμά ότι είναι ανεπαρκείς ή κινούνται σε αρνητική κατεύθυνση

- Σε ορισμένα σημεία του ΣχΝ διακρίνεται μια εννοιολογική ασάφεια και απομείωση της αναγκαίας διάκρισης μεταξύ εκπαίδευσης και κατάρτισης, με την χρήση του «υβριδικού» όρου «μεταγυμνασιακή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση».
- Δημιουργία *Επαγγελματικών Σχολών Κατάρτισης* (ΕΣΚ) μετά το Γυμνάσιο.
 - ▶ Διατυπώνεται το ερώτημα ποιόν σκοπό εξυπηρετούν εκτός από το να διαμορφώσουν μια βαθμίδα κατάρτισης για να καλυφθεί το -μέχρι σήμερα κενό- επίπεδο 3 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων; Πως τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους δεδομένου ότι και όταν λειτουργούσαν οι μεταγυμνασιακές Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης είχαν πολύ μικρή ζήτηση; Υπάρχει κάποια πρόβλεψη της ζήτησης για τέτοιες σπουδές πρόωρης

κατάρτισης; Υπάρχει σαφής δέσμευση του Υπ. Παιδείας για τη δημιουργία δημόσιων ΕΣΚ, σε ποιες ειδικότητες και πόλεις;

- ▶ Σύμφωνα με το ΣχΝ πρόκειται για τη δημιουργία μιας εκπαιδευτικής διαδρομής η οποία αμέσως μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση (Γυμνάσιο) προβλέπει μια δίχρονη επαγγελματική κατάρτιση συνδυασμού σχολείου και πρακτικής άσκησης στην επιχείρηση. Η διαδρομή αυτή δεν παρέχει ουσιαστικές ευκαιρίες ανοδικής επαγγελματικής κινητικότητας, αφού ένας μαθητής μπορεί απλώς εάν ολοκληρώσει τον δίχρονο κύκλο σπουδών να γραφτεί στο ΕΠΑΛ επιστρέφοντας στην δεύτερη τάξη.
- ▶ Κατά κανόνα, οι ανάγκες των σύγχρονων κοινωνιών και οικονομιών προδιαθέτουν για περισσότερα χρόνια βασικής εκπαίδευσης όλων των νέων. Ο συνολικός όγκος των γνώσεων έχει πολλαπλασιαστεί, οι αναγκαίες θεμελιώδεις δεξιότητες και ικανότητες για την ομαλή ένταξη και ανταπόκριση στις ανάγκες του σύγχρονου -διαρκώς μεταβαλλόμενου και πολύπλοκου- κόσμου έχουν αυξηθεί, οι όροι κοινωνικοποίησης των νέων έχουν μεταβληθεί, η «ηλικία μετάβασης» από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας στις αναπτυγμένες οικονομίες έχει μεγαλώσει, έτσι ώστε η πρόωρη «εγκατάλειψη» της γενικής εκπαίδευσης υπέρ της ένταξης σε σύντομους (διετείς) κύκλους εναλλασσόμενης κατάρτισης και πρακτικής άσκησης, χωρίς διακριτές προοπτικές συνέχισης των σπουδών και γενικότερα διεύρυνσης της μορφωτικής βάσης, δεν μπορεί να θεωρηθεί επωφελής προοπτική.
- ▶ Αντιθέτως αποτελεί τις τελευταίες δεκαετίες αντικείμενο διαλόγου στο εσωτερικό των εκπαιδευτικών συστημάτων των αναπτυγμένων οικονομικά χωρών η *αύξηση των ετών υποχρεωτικής εκπαίδευσης*, από τα 9 στα 10 ή και στα 11 έτη. Σε μια εποχή που όλοι, ακόμη και σημαντικοί διεθνείς οργανισμοί που επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές πολιτικές παγκοσμίως, βεβαιώνουν ότι οι θεμελιώδεις γνώσεις είναι καθοριστικός παράγοντας για την διά βίου μάθηση και την ουσιαστική και αυτοδύναμη προσαρμοστικότητα των ατόμων στις μεταβαλλόμενες συνθήκες, λογικά θα έπρεπε να μεγαλώσει η διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, έτσι ώστε όλοι οι νέοι να έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις και ικανότητες. Τα δημόσια συστήματα εκπαίδευσης χρειάζεται να εξασφαλίζουν επαρκή χρόνο απόκτησης βασικών γνώσεων των επιστημών, των τεχνών και των επαγγελμάτων, συμπεριλαμβανομένων της πολιτιστικής - αισθητικής καλλιέργειας, της περιβαλλοντικής ενημερότητας, της ενεργούς πολιτεϊότητας (ιδίως την διάδοση των δημοκρατικών αρχών και αξιών) και της αθλητικής παιδείας για όλους τους νέους και τις νέες. Οι τυχόν ειδικές

περιπτώσεις ανάγκης πρόσβασης στην κατάρτιση και στην αγορά εργασίας σε νεαρότερες ηλικίες (πριν την τυπική ενηλικίωση) πρέπει να αντιμετωπίζονται ως εξαίρεση και όχι ως κανόνας πρόωρης στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης και πρακτικής άσκησης σε επιχείρηση – «ανήλικης εργασίας».

- ▶ Με την επανίδρυση των σχολών μεταγυμνασιακής κατάρτισης το ΣχΝ, αντί να ανασχέσει, πιθανόν θα επιτείνει τους προκαθορισμένους κοινωνικούς φραγμούς, αναπαράγοντας στρεβλά, με τις εκπαιδευτικές διαδρομές πρόωρης κατάρτισης, την ιεραρχική δομή του καταμερισμού εργασίας. Αντί να εξασφαλίσει περισσότερες ευκαιρίες για όσους δεν έχουν τα κατάλληλα μέσα (οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά) πλήρους αξιοποίησης των ευεργετημάτων της δημόσιας εκπαίδευσης, κάνει το αντίθετο: Ωθεί νέους και νέες που έχουν (οικονομική) ανάγκη ή που δεν μπορούν να ακολουθήσουν τον ακραίο εκπαιδευτικό ανταγωνισμό του υπάρχοντος εκπαιδευτικού συστήματος στην σχετικά σύντομη κατάρτιση και στην πρόωρη είσοδο στην αγορά εργασίας υπό δυσμενείς όρους και υπό καθεστώς «μαθησιακής μειονεξίας», με τον κίνδυνο να εξελιχθούν αργότερα σε γνωστικά ανεπαρκείς εργαζόμενους ή επαγγελματίες μέσα στη σκληρά ανταγωνιστική και απαιτητική αγορά εργασίας.
- ▶ Επιπλέον, και εξίσου σημαντικό, με τη δημιουργία των ΕΣΚ, ακόμη και εάν αυτές προσελκύσουν το ενδιαφέρον των πολιτών, το αποτέλεσμα θα είναι η προσθήκη μιας ακόμη «επιλογής επαγγελματικής κατάρτισης» η οποία το μόνο που μετά βεβαιότητας θα προκαλέσει είναι η μείωση της προτίμησης (και των ετήσιων εγγραφών) στις άλλες διαθέσιμες και ενεργές επιλογές επαγγελματικής εκπαίδευσης δηλ. στις ΕΠΑΣ Μαθητείας και κυρίως στα ΕΠΑΛ. Ειδικά για τα ΕΠΑΛ που αποτελούν την κυριότερη και πολυπληθέστερη διαδρομή επαγγελματικής εκπαίδευσης υπάρχει κίνδυνος να αποτελέσει πλήγμα, τη στιγμή που τα ΕΠΑΛ θα έπρεπε να ενισχυθούν, αναβαθμιστούν και γενικότερα προσελκύσουν περισσότερους μαθητές.

Υποβάθμιση των ΕΠΑΣ Μαθητείας του ΟΑΕΔ:

- Η εξίσωση των ΕΠΑΣ Μαθητείας ΟΑΕΔ με τις ΕΣΚ είναι σημαντικό λάθος. Η προτεινόμενη ρύθμιση συνιστά σαφή υποβάθμιση των σχολών μαθητείας (ΕΠΑΣ) του ΟΑΕΔ, παρά το γεγονός ότι αφενός είναι αποδεδειγμένα επιτυχημένο σύστημα ΕΕΚ, αφετέρου το σχετικά μικρό μέγεθός του (περίπου 8000 άτομα) και η ένταξή του στον ΟΑΕΔ δεν δημιουργεί κάποιο γενικότερο πρόβλημα στην συνολική αρχιτεκτονική του συστήματος ΕΕΚ στην Ελλάδα.

- Δεδομένου ότι οι ΕΠΑΣ Μαθητείας ΟΑΕΔ αποτελούν το μόνο «αυθεντικό» σύστημα μαθητείας δυικής μορφής, με αποδεδειγμένη αποτελεσματικότητα στην αγορά εργασίας, πρέπει να αναβαθμιστούν και όχι να υποβαθμιστούν. Εάν περάσει αυτή η ρύθμιση εξίσωσής τους με το χαμηλότερο επίπεδο κατάρτισης (ΕΣΚ), πρακτικά δεν θα αποτελούν πλέον για κανέναν ελκυστική επιλογή εκπαιδευτικού και επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Επιπλέον, θεωρείται πρωτοφανής -και εμπεριέχει σαφή κίνδυνο αντισυνταγματικότητας- η ρύθμιση για υποβιβασμό των διπλωμάτων ΕΠΑΣ Μαθητείας ΙΕΚ που έχουν απονεμηθεί από το 2006 μέχρι σήμερα και έχουν καταταχθεί στο επίπεδο 4 (υπολογίζεται ότι αφορά περίπου 70.000 απόφοιτους των σχολών μαθητείας).
- Επίσης, θεμελιώδες πρόβλημα αποτελεί η ουσιαστική αντιμετώπιση των σχολών μαθητείας του ΟΑΕΔ ως κατάρτιση (παρά την τυπική αναφορά περί επαγγελματικής εκπαίδευσης) αφού αφενός ουσιαστικά και λειτουργικά εξισώνονται με τις ΕΣΚ, αφετέρου δεν ολοκληρώνονται πλέον με ενδοσχολικές εξετάσεις, αλλά απαιτείται πιστοποίηση από τον ΕΟΠΠΕΠ.
- Πρόταση της ΓΣΕΒΕΕ είναι να ξεχωριστούν οι ΕΠΑΣ Μαθητείας ΟΑΕΔ (δηλ. να υπάρξει άλλο άρθρο στο ΣχΝ και όχι το ίδιο με τις ΕΣΚ) και
 - i. να παραμείνουν στην επαγγελματική εκπαίδευση,
 - ii. να ολοκληρώνονται με ενδοσχολικές εξετάσεις (που θα εποπτεύονται, εάν θεωρείται αναγκαίο, από το Υπ. Παιδείας).
 - iii. οι μαθητευόμενοι να εισάγονται σε αυτές μετά την ολοκλήρωση της πρώτης Λυκείου (ΓΕΛ ή ΕΠΑΛ),
 - iv. να ακολουθούν το δυικό σύστημα και να εξασφαλίζουν όλες τις ρυθμίσεις που σήμερα ισχύουν (σύμβαση, αμοιβή μαθητευομένων κοκ) και
 - v. μετά την πρώτη Λυκείου να διαρκούν επιπλέον τρία (3) -και όχι 2 όπως σήμερα- έτη, έτσι ώστε η δυική επαγγελματική εκπαίδευση να διαχέεται σε τρία έτη και να μην υλοποιείται, όπως συμβαίνει σήμερα, την ίδια μέρα εργασία και εκπαίδευση. Άλλωστε, ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα της αυθεντικής μαθητείας, σε διάκριση από τη πρακτική άσκηση είναι η διάρκεια της απόκτησης εμπειρίας στην επιχείρηση.
 - vi. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις να οδηγούν στο επίπεδο 4 του Εθνικού και

Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων και τα διπλώματα των αποφοίτων τους να ισοδυναμούν με αυτά των αποφοίτων των ΕΠΑΛ. Κατά συνέπεια να μπορούν με τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχη ειδικότητα του ΙΕΚ να ανέρχονται και σε ανώτερα επίπεδα προσόντων (ανοδική εκπαιδευτική και επαγγελματική κινητικότητα).

Λοιπές παρατηρήσεις και σχόλια για το κατατεθέν ΣχΝ

Η ΓΣΕΒΕΕ θεωρεί ότι το βασικό πλεονέκτημα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι ο συνδυασμός των θεωρητικών γνώσεων με τις επαγγελματικές δεξιότητες. Οι επαγγελματικές δεξιότητες αναπτύσσονται κυρίως με την πρακτική εφαρμογή, είτε σε πραγματικούς χώρους εργασίας, είτε στις εργαστηριακές υποδομές των επαγγελματικών σχολείων. Η απαξίωση και η χαμηλή ελκυστικότητα των επαγγελματικών σχολείων καθρεφτίζεται κυρίως στα απαρχαιωμένα εργαστήρια και στον ελλιπή εξοπλισμό και εποπτικό υλικό. Όσες προσπάθειες κι αν κάνουν οι εκπαιδευτικοί και οι διοικητικοί υπάλληλοι, ο προβληματικός εργαστηριακός εξοπλισμός συνιστά ένα ανυπερέβλητο εμπόδιο για την ουσιαστική επαγγελματική μάθηση. Στο πλαίσιο αυτό θεωρείται αναγκαίος ο άμεσος εξοπλισμός των ΕΠΑΛ και των ΙΕΚ με κατάλληλα εργαστήρια και εξοπλισμό. Το Υπουργείο Παιδείας χρειάζεται να προχωρήσει σε σημαντική αύξηση της χρηματοδότησης για τις υποδομές των επαγγελματικών σχολών, κυρίως των ΕΠΑΛ. Η αναγκαία αυτή δημόσια επένδυση στην εκπαίδευση θα επιστρέψει σύντομα στην οικονομία και την κοινωνία με την μορφή του καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού.

Παράλληλα, επισημαίνεται η έλλειψη σύγχρονων ειδικοτήτων και μηχανισμών άμεσης προσαρμογής των αντικειμένων εκπαίδευσης, η έλλειψη συστηματικής αξιοποίησης του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών, καθώς και η έλλειψη τακτικού και διεξοδικού κοινωνικού διαλόγου με τους κλαδικούς φορείς και την τοπική κοινωνία για την ανάδειξη και προσαρμογή των ειδικοτήτων.

Προσφερόμενες θέσεις μαθητείας:

Υπάρχει ένα σημαντικό και αναγνωρισμένο πρόβλημα με την περιορισμένη προσφορά θέσεων μαθητείας από τη μεριά των επιχειρήσεων, ιδίως του ιδιωτικού τομέα. Ταυτοχρόνως, οι ανάγκες για θέσεις μαθητείας θα αυξάνονται εφόσον ειδικά με το (προαιρετικό σήμερα) έτος μαθητείας ΕΠΑΛ συν την πιστοποίηση από τον ΕΟΠΠΕΠ μπορεί κάποιος να φτάσει στο επίπεδο 5 του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος χρειάζεται να υπάρξουν υλικά και μη υλικά κίνητρα ειδικά για τις μικρές επιχειρήσεις που να αποβλέπουν στην αύξηση της

προσφοράς ποιοτικών θέσεων μαθητείας. Ταυτοχρόνως, εκτιμάται ότι η αμοιβή των μαθητευόμενων του Έτους Μαθητείας ΕΠΑΛ δεν μπορεί να φτάνει στο 100% του ανειδίκευτου εργάτη.

Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ):

- Αντί για «Πρότυπα ΕΠΑΛ» όπως προβλέπει το ΣχΝ, που το μόνο που θα προκαλέσουν είναι αυξημένος και εντέλει αδιέξοδος ανταγωνισμός μεταξύ των επαγγελματικών σχολείων χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα, να επιτραπεί και επιδιωχθεί η δημιουργία Πειραματικών ή και θεματικών ΕΠΑΛ, με την ίδια λογική που δημιουργούνται Πειραματικά και Θεματικά ΔΙΕΚ.

Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης:

- Σύμφωνα με το ΣχΝ, τα ΙΕΚ μπορούν να έχουν ειδικότητες που υλοποιούνται εξ ολοκλήρου με εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ΕΞΑΕ), στοιχείο που μετατρέπει την κατάρτιση (απόκτηση δεξιοτήτων) σε απλή επιμόρφωση (διαχείριση πληροφοριών) και υπονομεύει την αναγκαία «παιδαγωγική σχέση» που δημιουργείται με την άμεση κοινωνική επαφή στον εκπαιδευτικό χώρο. Μάλιστα και σε άλλα σημεία το ΣχΝ φαίνεται σαν να αντιλαμβάνεται την ΕΞΑΕ ως μια ισοδύναμη και ισότιμη επιλογή εκπαίδευσης σε σχέση με την εκπαίδευση και κατάρτιση που υλοποιείται με φυσική συμμετοχή των μαθητών – σπουδαστών, κάτι που κατά τη γνώμη μας είναι λάθος. Χρειάζεται, μετά τη λήξη των έκτακτων συνθηκών της πανδημίας, να αξιοποιηθεί η ΕΞΑΕ χωρίς υπερβολές, όπου είναι απολύτως αναγκαίο και χρήσιμο και να μη αποτελέσει μέσο δυσμενών αλλαγών στη λειτουργία των σχολείων και στην απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις των εκπαιδευτικών.
- Ειδικά στο επίπεδο των ΔΙΕΚ/ΙΙΕΚ χρειάζεται να ρυθμιστεί πιο ορθολογικά η σχέση μεταξύ μαθητείας (με τη χρηματοδοτική συμμετοχή της επιχείρησης) και πρακτικής άσκησης (χωρίς τη χρηματοδοτική συμμετοχή της επιχείρησης). Πόσες επιχειρήσεις θα επιλέξουν τη εξάμηνη μαθητεία έναντι της επιδοτούμενης ή δωρεάν εξάμηνης πρακτικής άσκησης;
- Χρειάζεται να επανεξεταστεί η ρύθμιση που προβλέπει στις πόλεις Αθήνα, Πειραιά και Θεσσαλονίκη εάν ένα ΔΙΕΚ έχει λιγότερους από 250 μαθητές τότε συγχωνεύεται ή κλείνει και να γίνει «...λιγότερους από 150». Εάν η σχετική αναφορά στο ΣχΝ αφορά μόνο διοικητική και όχι πλήρη λειτουργική συγχώνευση ή κατάργηση, τότε χρειάζεται να γίνει η ανάλογη διευκρίνιση.

Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ):

- Διατηρεί την αρμοδιότητα να πιστοποιεί με δικές του εξετάσεις όλες τις εκροές της τυπικής ΕΕΚ δηλ. ΕΣΚ, Ετος Μαθητείας ΕΠΑΛ και ΙΕΚ κάτι που κρίνεται ως θετικό υπό τη προϋπόθεση ότι ο ΕΟΠΠΕΠ θα αυξήσει την οργανωτική και διοικητική του ικανότητα ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των πολλών και τακτικών εξετάσεων. Το ΣχΝ προβλέπει επιπλέον ότι ο ΕΟΠΠΕΠ μπορεί να εκχωρεί τις εξετάσεις πιστοποίησης της μη τυπικής εκπαίδευσης – κατάρτισης (δηλ. των αποφοίτων των σεμιναρίων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης) σε ιδιωτικούς φορείς, τους οποίους αδειοδοτεί και ελέγχει για αυτό το σκοπό. Η πρόβλεψη για δυνατότητα ανάθεσης εκ μέρους του ΕΟΠΠΕΠ, των διαδικασιών εξέτασης προς πιστοποίηση προσόντων, με ότι αυτή συνεπάγεται (π.χ. τήρηση μητρώων πιστοποιημένων φυσικών προσώπων, κόστος πιστοποίησης) σε κερδοσκοπικούς φορείς της αγοράς αναμένεται να αυξήσει ακόμη περισσότερο την ήδη διογκωμένη «αγορά πιστοποίησης». Η ΓΣΕΒΕΕ έχει επισημάνει πολλές φορές ότι η πιστοποίηση δεν είναι πανάκεια και δεν πρέπει να χρησιμοποιείται καταχρηστικά. Χρειάζεται να ελέγχεται η σκοπιμότητα και η ωφελιμότητά της διότι, μεταξύ άλλων, όσο περισσότερα πιστοποιητικά κυκλοφορούν τόσο πιο πολύ χάνουν την πληροφοριακή και λειτουργική αξία τους. Ο ΕΟΠΠΕΠ χρειάζεται να διαμορφώσει ένα πλαίσιο αρχών και κριτηρίων για το ποιες πιστοποιήσεις αναθέτει στην αγορά και υπό ποιους όρους. Πρέπει επίσης να διαμορφώσει έναν επαρκή και αδιάφθορο μηχανισμό ελέγχου ο οποίος θα διασφαλίζει την αξιοπιστία των διαδικασιών και των αποτελεσμάτων.
- Δεδομένων των πολλών αρμοδιοτήτων με τις οποίες επιφορτίζεται ο ΕΟΠΠΕΠ (Επαγγελματικά περιγράμματα, Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, εξετάσεις πιστοποίησης, πιστοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, μητρώο εκπαιδευτών ενηλίκων, μητρώο συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού κτλ) απαιτείται άμεση στελέχωσή του και διαμόρφωση νέου οργανογράμματος με διακριτά τμήματα (εάν είναι αναγκαίο). Απαιτείται, επίσης, ρητή δέσμευση ότι θα διεξάγει κατ' ελάχιστον μία φορά τον χρόνο την περίοδο Ιουνίου – Ιουλίου, εξετάσεις πιστοποίησης για τις εκροές που απαιτείται (ΕΣΚ, Ετος Μαθητείας ΕΠΑΛ, ΙΕΚ και άλλα εθνικά προγράμματα όπως πιστοποίηση εκπαιδευτών ενηλίκων).
- Θεσμοθέτηση νέας μεθοδολογίας επαγγελματικών περιγραμμάτων. Ανάπτυξη νέων και επικαιροποίηση υφιστάμενων επαγγελματικών περιγραμμάτων.

Αντί επιλόγου

- Η πιστοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων από το ΕΟΠΠΕΠ που προβλέπεται στο νέο ΣχΝ να γίνεται με ευχερή, σύντομο και οικονομικό τρόπο ώστε να μην δυσκολεύεται η υλοποίηση των δράσεων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης.

Η διαχρονική προσπάθεια της ΓΣΕΒΕΕ είναι να συμβάλει με θέσεις και προτάσεις σε μια ποιοτική τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση με απόκτηση βασικών γνώσεων, επαγγελματικών δεξιοτήτων και οριζόντιων γενικών ικανοτήτων. Αντιμετωπίζει με σκεπτικισμό την πρόωρη κατάρτιση χωρίς επαρκείς γνωστικές βάσεις, που θα είναι ευάλωτη στις αλλαγές των εργασιακών περιεχομένων, εύκολα απαξιώσιμη και ελάχιστα εξελίξιμη σε μεσο-μακροπρόθεσμο πλαίσιο.

Το κύριο ζητούμενο είναι ο συνδυασμός επαγγελματικής εκπαίδευσης στο σχολείο και πρακτικής άσκησης σε σύγχρονα εξοπλισμένα εργαστήρια ή μαθητεία σε κατάλληλες επιχειρήσεις για επαρκή διάρκεια ώστε να εμπεδώνονται οι επαγγελματικές γνώσεις αλλά και οι αναγκαίες κοινωνικές και επαγγελματικές σχέσεις που επιτρέπουν και διευκολύνουν την ομαλή πρόσβαση στην οικεία επαγγελματική κοινότητα πρακτικής και γενικότερα εξασφαλίζουν αυτονομία, προσαρμοστικότητα του ατόμου και ομαλή πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Έτος Ίδρυσης 2006

ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΓΣΕΒΕΕ

imegsevee.gr

Αθήνα

Αριστοτέλους 46, 104 33
210-8846852
info@imegsevee.gr

Θεσσαλονίκη

Κωλέττη 24, 54627
2310-545967, 2310-517843
thessaloniki@imegsevee.gr

Πάτρα

Πανεπιστημίου 170, 264 43
2610-438557
patra@imegsevee.gr

Ηράκλειο

Βασιλείου Πατρικίου 11, 71409
2810-361040, 2810-361080
iraklio@imegsevee.gr

Λάρισα

Καστοριάς 2α, 41335
2410-579876-7
larisa@imegsevee.gr

Ιωάννινα

Σταύρου Νιάρχου 94, 45500
26510-44727
ioannina@imegsevee.gr

Το παρόν Κείμενο Γνώμης εκπονήθηκε στο πλαίσιο έργου «Θεσμική, ερευνητική και επιχειρησιακή ενδυνάμωση της ΓΣΕΒΕΕ» με κωδικό ΟΠΣ 5001290. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πράξη: «Θεσμική, ερευνητική
και επιχειρησιακή ενδυνάμωση
της ΓΣΕΒΕΕ, ΟΠΣ 5001290»